

11. Меркулова Л. П. Формирование профессиональной мобильности специалистов технического профиля средствами иностранного языка: автореф. дис. на соиск. научн. степени доктора пед. наук: 13.00.08 «Теория та методика професійного образования» / Л. П. Меркулова. – Самара, 2008. – 40 с.

12. Професійна освіта: Словник / [уклад. С. У. Гончаренко та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало]. – К. : Вища школа, 2000. – 380 с.

13. Слостенин В. А. Педагогика : учеб. по дисциплине «Педагогика» для студентов высших учебных заведений, обучающихся по педагогическим специальностям / В. А. Слостенин, И. Ф. Исаев, Е. Н. Шиянов; под ред. В. А. Слостенина. – 8-е изд., стер. – М. : Академия, 2008.

14. Теоретические основы содержания общего среднего образования / [под. ред. В. В. Краевского, И. Я. Лернера]. – М., 1983.

15. Харламов, И. Ф. Педагогика : учеб. пособ. для студ. высш. учеб. завед., обучающ. по пед. спец. / И. Ф. Харламов. – 4-е изд., перераб. и доп. – М. : Гардарики, 2007.

РЕЗЮМЕ

С. О. Даньшева. Принципы отбора содержания образования в системе формирования профессиональной мобильности будущего конкурентоспособного инженера.

В статье рассмотрены современные подходы к отбору и структурированию содержания образования, а так же предложены принципы конструирования содержания в системе формирования профессионально мобильного конкурентоспособного будущего инженера.

Ключевые слова: педагогическая система, содержание образования, профессиональная мобильность, принципы отбора и структурирования содержания образования.

SUMMARY

S. Dansheva. The principles of choice of curriculum in the system of professional mobility.

The article considers the modern approaches to the selection and structuring of the content of education, as well as proposed design principles of the content in the system of formation of professional mobile competitive future engineer.

Key words: pedagogical system, the content of education? professional mobility, the principles of selection and structuring of the content of education.

УДК: 37.015.3

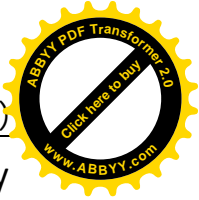
М. В. Канівець, В. Є. Михайличенко

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

Я-КОНЦЕПЦІЯ ТА ЇЇ РОЛЬ У ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНОМУ САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ

У статті розглянута формуюча роль Я-концепції в процесі формування готовності майбутніх інженерів до професійно-особистісного саморозвитку та самовдосконалення особистісних якостей. Дано практичні рекомендації по її усвідомленню та використанню в навчальному процесі. Описані перспективи подальшого дослідження.

Ключові слова: я-концепція, саморозвиток, самосвідомість, самопізнання, самооцінка, впевненість у собі, рефлексія, мотивація до успіху.

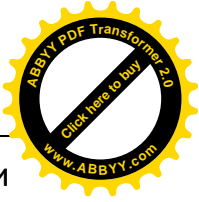
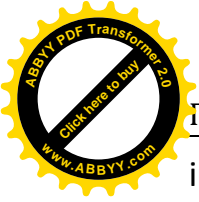
Постановка проблеми. Цільова функція навчання у вищому навчальному закладі – це розвиток і саморозвиток особистості студента в процесі надбання системного знання по сукупності наукових дисциплін і його творчого застосування в майбутній професійній діяльності та життєвій практиці. У рамках освітньої системи ВНЗ необхідно створювати умови для саморозкриття та розвитку потенціалу студентів.

Саморозвиток особистості є одним з проявів діяльнісної сутності людини. Він спрямований на зміну самого суб'єкта. Це внутрішня духовно-практична діяльність суб'єкта, в результаті якої змінюється його внутрішній світ. Для цілеспрямованого управління цим процесом розробляється педагогічна система, в якій створюються умови для безперервного розвитку розумових здібностей студентів, а також здатності до самопізнання, рефлексії, самовдосконалення.

Аналіз актуальних досліджень. Нині проблема особистісного і професійного саморозвитку студентів у ВНЗ по праву зайняла одно з лідируючих місць у психолого-педагогічних дослідженнях В. П. Андрущенко, І. Д. Беха, В. П. Боришевського, Л. І. Зязюн, В. А. Лозового, А. В. Мингалеевої, Л. М. Мітіної, А. В. Остапенко, В. А. Сластьоніна, С. Д. Смирнова, С. А. Сисоевої, І. С. Якиманської та ін. Проте питання суті, структури, динаміки і умов професійно-особистісного саморозвитку, не знайшли доки повного відображення в теорії та практиці педагогічної психології.

Виходячи з ідей гуманістичної педагогіки, людина має внутрішні, спочатку закладені сили і прагнення до досягнення успіху. А завдання педагогіки зводиться до дії, яка стимулює внутрішні можливості людини. К. Роджерс стверджує, що в особистості закладений потенціал саморозвитку. При цьому «головне – зміцнення віри, довіри до себе, підвищення самоповаги шляхом формування адекватних уявлень і ставлення до власного Я і до оточення» [6, 37]. А це, в свою чергу, залежить від знання студентом самого себе, його самосвідомості.

Методологічною основою формування професійної самосвідомості студентів є процес самопізнання і саморозвитку, обумовлений чітким усвідомленням самого себе, свого місця в сучасному світі і своєї життєвої програми. *Самосвідомість* – це усвідомлення людиною самої себе як особистості, своїх фізичних сил і розумових здібностей, вчинків і дій, їх мотивів і цілей, свого ставлення до зовнішнього світу, інших людей та до самої себе. Вона проявляється як *самопізнання*, яке має два рівні. По-перше, людина з боку спостерігає за своєю практичною діяльністю, співвідносить її результати зі своїми цілями і установками, а також з громадськими

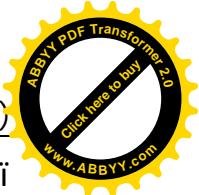
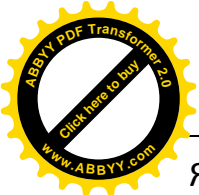

інтересами і цілями. По-друге, воно спрямоване всередину свого Я. При цьому самоспостереження є способом пізнання людиною власної психіки й індивідуальних особливостей. Усвідомлення своїх якостей, здібностей, можливостей розвитку сприяє змістовному насиченню навчальної діяльності і збагаченню смислових зв'язків. Через самопізнання студент починає орієнтуватися в ціннісно-смислового змісті своєї діяльності.

Зміцнення і підтримка цього прагнення повинні стати основним завданням професійної освіти. І. Д. Бех пропонує програму формування у студентів ціннісного ставлення до майбутньої спеціальності, яка містить у собі такі блоки, як знайомство з майбутньою професійною діяльністю і створення усвідомленого уявлення про неї; формування реального образу професіонала в обраній сфері; створення образу Я-професіонал. При цьому, на його думку, потрібна постійна зміна образу Я-сьогодні у напрямі до образу Я-в майбутньому [2, 15].

Цей образ власного Я в сучасній літературі часто називають Я-концепцією. Р. Бернс, один з провідних англійських учених у галузі психології, який серйозно займався питаннями самосвідомості, так визначає це поняття: «Я-концепція – це сукупність всіх уявлень людини про саму себе, зв'язана з їх оцінкою» [1, 58]. Описову складову Я-концепції часто називають образом Я або картиною Я. Складову, пов'язану з відношенням до себе або до окремих своїх якостей, називають самооцінкою або прийняттям себе. Я-концепція, по суті, визначає те, що особистість про себе думає, як дивиться на свій діяльнісний початок і можливості розвитку в майбутньому. Я-концепція виникає в людини в процесі соціальної взаємодії з іншими людьми як неминучий і завжди унікальний результат психічного розвитку, як відносно стійке і в той же час схильне до внутрішніх змін і коливань психічне придбання. Воно накладає незгладимий відбиток на усі життєві прояви людини з самого дитинства до глибокої старості. Я-концепція є не статичним, а динамічним психологічним утворенням, її формування, розвиток і зміна обумовлені чинниками як внутрішнього, так і зовнішнього порядку.

Специфіка саморозвитку різна в різні періоди життя людини. З цього приводу В. Г. Маралов пише про те, що найголовнішими новоутвореннями юнацького віку є «розвиток світогляду, створення цілісного уявлення про себе (або Я-концепція), формування життєвих планів, просування процесів особистісного і професійного самовизначення» [4, 182]. В результаті стають задіяними механізми самопізнання і саморозвитку, які включають і самовдосконалення особистісних якостей. З моменту свого зародження

Я-концепція стає активним способом і важливою умовою інтерпретації свого досвіду. Первинна її залежність від зовнішніх впливів безперечна, але надалі вона відіграє формуючу роль в житті кожної людини.

Хоча в багатьох психологічних теоріях Я-концепція є одним з центральних понять, в той же час в педагогічній науці вона досі не знаходить широкого поширення, ще рідше вона знаходить практичне використання в навчальному процесі.

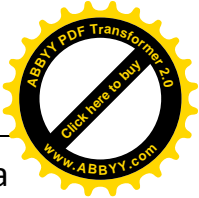
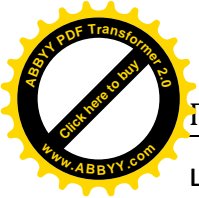
Мета статті – дослідити роль Я-концепції у процесі саморозвитку особистісних якостей студентів, необхідних для досягнення успіху, що передбачало:

1. Виявити відношення студентів до відповідності характеристик реального і ідеального образів «Я – професіонал».
2. Планувати зміни, здійснюваних в процесі саморозвитку на основі ідеального образу «Я – професіонал».
3. Реалізувати ці зміни.

Виклад основного матеріалу. Я-концепція – це сукупність всіх уявлень студента про себе, що включає його переконання, оцінки і тенденції поведінки. В силу цього її можна розглядати як властивий кожному індивідові набір установок, спрямованих на самого себе. Встановлено, що Я-концепція є важливим чинником організації психіки і поведінки студента, оскільки визначає інтерпретацію його досвіду і служить джерелом очікувань [7, 83].

Формуюча роль Я-концепції проявляється в тому, що студенти повинні орієнтувати себе на очікування успіху в житті. Цьому сприятиме їх постійне самовдосконалення. В основі саморозвитку та самовдосконалення особистості студента лежить формування реалістичних уявлень про себе і процес моделювання успішного ідеального образу «Я – професіонал». Бажане не може бути досягнуте без докладання власних зусиль, усвідомлення цього і спонукає людину до активних дій, спрямованих на самопізнання, самооцінку та самокорекцію своєї поведінки. Механізмом запуску процесу саморозвитку є усвідомлення протиріччя між потребами, інтересами, цілями, бажаннями і можливостями, а також прагнення особистості здолати це протиріччя.

Для цього необхідно вивчити проблему усвідомлення студентами свого образу Я, їх здатності до самопізнання, формування самооцінки і впевненості в собі, рефлексії студентів, створення ними ідеального образу Я і на основі його порівняння з образом Я-реального отримати інформацію про необхідність і основні напрями саморозвитку і самовдосконалення. 3

цією метою авторами в процесі викладання курсу основ психології була складена формалізована схема Я-концепції на основі якостей, необхідних людині для досягнення успіху, запропонованих Н. Хіллом [8, 208]. Студентам було запропоновано визначити ієрархію важливості цих якостей (ідеальний образ) і їх наявності в себе (реальний образ). Результати дослідження приведені нижче (див. таблицю. 1).

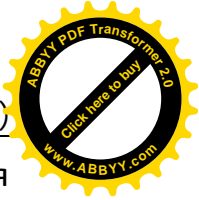
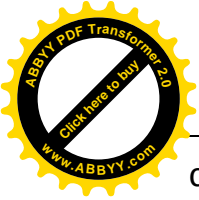
Таблиця 1

**Ієрархія якостей, необхідних для досягнення успіху,
за їх важливістю та за наявністю у студентів**

№	Якості, необхідні для досягнення успіху	Загальне місце	
		За важливістю	За наявністю
1	Наявність головної мети в житті	2	1
2	Впевненість у собі	1	2
3	Незалежність	4	4
4	Ініціатива та лідерство	3	6
5	Уява	9	5
6	Ентузіазм	7	7
7	Самоконтроль	5	3
8	Звичка до економії	16	9
9	Точне мислення	6	8
10	Концентрація	10	10
11	Співробітництво	8	11
12	Звичка робити більше того, за що платять, або того, чого очікують	15	15
13	Необхідність враховувати уроки невдач	13	12
14	Терпимість	11	13
15	Приваблива зовнішність	14	16
16	Застосування «золотого правила моральності» або поступайте з іншими людьми так, як Ви хотіли, щоб вони поступали с Вами	12	14

Як показують результати дослідження, найбільш важливими якостями для досягнення успіху, на думку студентів, являються впевненість у собі, наявність головної мети в житті, незалежність, самоконтроль. необхідно зазначити, що ці якості займають пріоритетні місця у студентів у цілому не лише по важливості, але і по їх наявності. Невеликі розбіжності є за такими якостями як ініціатива та лідерство, точне мислення, співробітництво, «золоте правило моральності», оцінка важливості яких переважає над оцінкою їх наявності. Наявність помітного розриву між високим рівнем важливості якості і низьким рівнем його наявності в окремих студентів, дозволяє зробити висновок про те, що в цьому напрямі їм варто працювати над самим собою.

Особистість, ставлячи перед собою цілі і виявляючи свою неготовність у більшій або меншій мірі до їх здійснення, починає роботу з

саморозвитку. Тим самим вона постійно виявляється на шляху узгодження між дійсним і бажаним, тому їй доводиться діяти і вдосконалюватися. Долаючи це узгодження, вона вимушена, якщо прагне до досягнень, постійно домагатися цього бажаного рівня новими зусиллями саморозвитку.

Усім людям властиве прагнення максимально розвивати всілякі сторони свого Я, проте обмеженість можливостей примушує кожную людину підходити до цього реалістично – обирати лише окремі аспекти особистісного розвитку і ставити по відношенню до них кінцеву мету, з досягненням якої людина пов'язує свій життєвий успіх. Коли такий вибір зроблено, самооцінка вираховується вже відносно домагань: вона підвищується, якщо вони реалізуються, і знижується, якщо людині не вдається їх реалізувати.

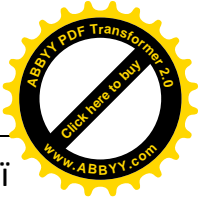
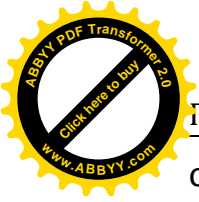
Психологічні механізми дії Я-концепції на стимулювання студентів до самовиховання полягають у тому, що вони збуджують у них переживання внутрішніх протиріч між досягнутим і необхідним рівнем особистісного розвитку і викликають потребу в роботі над своїм самовдосконаленням. При цьому варто опанувати механізми усвідомлення і формування Я-концепції.

Суб'єктивно, для індивіда, особистість виступає як образ його Я, він слугує основою внутрішньої самооцінки і представляє собою те, яким індивід бачить себе в сьогоденні та яким би він міг і хотів бути в майбутньому. Процес співвідношення образу Я з реальними життєвими обставинами, який проявляється в мотивації і спрямованості особистості, слугує базою для самовиховання, для постійного процесу самовдосконалення, саморозвитку власної особистості.

Як свідчить педагогічний досвід і проведені дослідження, до числа найважливіших передумов, які визначають ефективність саморозвитку особистості студентів, необхідно віднести такі: потреби та мотиви, що спонукають їх до успішної роботи над собою; адекватна самооцінка, впевненість в собі та здорове почуття самоповаги.

Впевненість у собі є властивість особистості, ядром якої виступає позитивна оцінка індивідом власних навичок і здібностей як достатніх для досягнення значимих для нього цілей і задоволення його потреб. Основою для формування такої оцінки слугують результати діяльності, позитивний досвід рішення поставлених завдань і успішне досягнення власних цілей. Впевненість у собі є вірою у свої можливості, позитивним пізнавально-емоційним відношенням до себе.

У результаті проведеного нами дослідження встановлено, що високий рівень впевненості в собі властивий лише для 27,3% студентів. Для

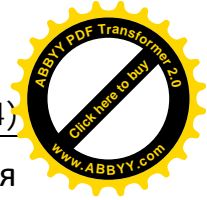
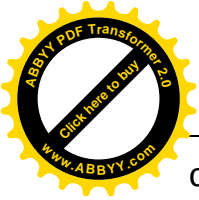
основної маси студентів (63,8% випробовуваних) характерний середній її рівень, є і студенти з низьким рівнем впевненості в собі (8,8%). Отримані результати мало відрізняються у студентів другого і третього курсів, мабуть, цим питанням на цьому етапі навчання не приділялося належної уваги [5, 307]. Першим кроком на шляху формування впевненості в собі являється адекватна самооцінка студентів. Одна з фундаментальних особливостей людини полягає в тому, що вона здійснює безперервну самооцінку своїх дій, рішень, що приймаються, своєї особистісної значущості.

Самооцінка – це відношення людини до себе, яке складається поступово і набуває для нього важливого значення. Вона розглядається психологами як оцінка особистістю самою себе, своїх якостей і місця серед інших людей. Засвоюючи в процесі навчання і виховання власні норми і цінності, студент починає під впливом оцінок викладачів та інших людей відноситися відповідним чином до самого себе. Самооцінка відображає міру розвитку впевненості в собі, власної цінності і позитивного відношення до всього, що входить в сферу його Я.

У своїй практичній діяльності людина прагне до досягнення таких результатів, які відповідають самооцінці, сприяють її зміцненню. Вона є важливим регулятором поведінки і тим самим впливає на ефективність навчальної діяльності і подальший розвиток особистості. Позитивне оцінювання надає додаткову внутрішню активність, формує віру в себе і свої можливості, сприяє досягненню бажаних результатів. Негативна самооцінка робить протилежний вплив, знижуючи впевненість в собі, тим самим обмежує вибір способів самореалізації. Отже, самооцінка і самоповага є внутрішніми умовами регуляції поведінки і діяльності людини.

Самооцінка може бути адекватною і неадекватною. Адекватність самооцінки виражає міру відповідності уявлень людини про себе їх об'єктивним підставам. Її рівень виражає міру реальних і ідеальних, або бажаних уявлень про себе. Адекватну самооцінку (з тенденцією до завищення) можна прирівняти до позитивного відношення до себе, до самоповаги, прийняття себе, відчуття власної повноцінності і впевненості в собі. Низька самооцінка (з тенденцією до заниження), навпаки, може бути пов'язана з негативним відношенням до себе, неприйняттям себе, відчуттям власної неповноцінності та невпевненості в собі.

За результатами проведеного дослідження неадекватно висока самооцінка характерна для 41,7% студентів, високий рівень адекватної самооцінки становить 36,8% випробовуваних, середній – 14,4%, низький – 7,1%. Так, в навчальному процесі формується установка студентів на оцінку

своїх можливостей, яка впливає на їх впевненість в собі і, навпаки, остання впливає на формування самооцінки.

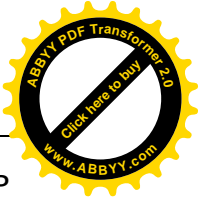
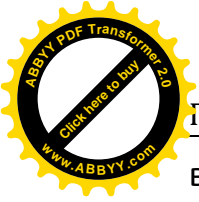
Між ними існує кореляційний взаємозв'язок, що підтвердили і результати дослідження. При цьому ця залежність помітно проявляється у студентів з адекватною високою і середньою самооцінкою, тоді як у студентів з неадекватною високою самооцінкою така залежність виражена слабо. Серед останніх високий рівень впевненості в собі характерний усього лише для 29,2% студентів, тоді як серед студентів з адекватною високою самооцінкою він складає 62,5% [5, 306].

Отримані результати викликали необхідність проведення додаткових досліджень за визначенням здатності студентів до рефлексії, сприяючої їх ефективному самопізнанню. *Рефлексія* – це роздум особистості про саму себе, безпосередній самоконтроль поведінки в актуальній ситуації, осмислення її елементів, аналіз того, що відбувається, здатність суб'єкта до співвідношення своїх дій з ситуацією та їх координація відповідно до умов, що змінюються, і власного стану. Важливо відмітити, що рефлексія – це не просто усвідомлення того, що є в людині, а завжди одночасно і зміни самої людини, спроба вийти за межі того рівня розвитку особистості, який був досягнутий.

У результаті дослідження встановлено, що у студентів з адекватною самооцінкою рівень рефлексії вищий, ніж у тих, чия самооцінка неадекватна. В цілому ця здатність у студентів розвинена слабо. Так, низький рівень рефлексії характерний для 23,5% студентів, середній – для 72,8% і високий – усього лише для 3,7% студентів. Ці показники помітно вище у студентів, для яких характерні висока самооцінка і високий рівень впевненості в собі [5, 308].

Підсумковим виміром Я, формою існування глобальної самооцінки є самоповага особистості. Це стійка особистісна риса і підтримка її на високому рівні є важливим завданням у процесі навчання. Самоповага визначається ставленням дійсних досягнень до тих, на які людина претендує, які цілі перед собою ставить. Сукупність таких цілей визначає рівень домагань особистості. В її основі лежить така самооцінка, яка стала для особистості достовірною.

Багато вчених вважають, що «можливі Я» – це лише стартова точка для перетворення. Студенти повинні поставити перед собою чіткі цілі, які повинні відповідати їх цінностям, інакше вони навряд чи їх досягнуть. Мета – це усвідомлений, запланований результат діяльності, суб'єктивний образ того, що ми прагнемо досягти. Мета організовує, спонукає людину до діяльності, стимулює докладати відповідне зусилля для її досягнення. Спільні цілі, поки

вони не конкретизовані, часто мають характер декларацій і не стимулюють до діяльності. Сильніше, як правило, нас спонукають до неї близькі цілі. Чим конкретніше мета, тим сильніше вона спонукає до виконання діяльності. Як стверджував О. М. Леонтьєв, розгорнута діяльність передбачає послідовне досягнення конкретних цілей.

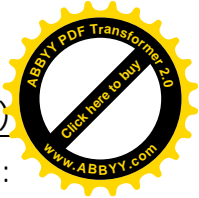
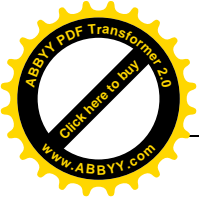
Усвідомлення мети, її складності, наявності засобів досягнення, обліку власних можливостей збільшує вірогідність її досягнення, посилює активність студента. Для ефективної постановки мети студентові необхідно усвідомити її значення, способи і етапи її досягнення, можливі труднощі в цьому процесі і шляхи їх подолання, необхідність самоконтролю.

Висновки і перспективи подальших наукових розвідок. У процесі професійного навчання особливу увагу варто приділяти активізації прагнення студента до самопізнання. Студент під час навчання у ВНЗ має великі можливості для самопізнання і розуміння самого себе, усвідомлення і зміни своєї Я-концепції. Усвідомлення своїх якостей, здібностей, можливостей розвитку сприяє саморозвитку і самовдосконаленню. Корекція образу Я в позитивному напрямі допомагає студенту побороти внутрішні бар'єри і сприяє його особистісному зростанню, а також майбутній успішній інтеграції в соціумі. Тому життєва позиція студента повинна формуватися за допомогою позитивного мислення. Суть його полягає в тому, щоб, з одного боку, зміцнювати позитивний образ власного Я під впливом вдалих вчинків, а, з іншого боку, не дати йому зруйнуватися під впливом невдач. Тільки при такому відношенні до себе і до своїх дій психологічний образ Я може чинити зворотну дію на природну суть людини і грати формуючу роль в процесі його саморозвитку.

Кваліфікована участь в цьому процесі педагогів і створення для цього відповідних педагогічних умов дозволить впливати на уявлення студента про самого себе і його спрямованість на успішну пізнавальну і майбутню професійну діяльність. Велику роль при цьому відіграє педагогічне підкріплення, яке проявляється як заохочення або будь-яка позитивна реакція з боку викладача або членів групи, що буде предметом подальшого дослідження авторів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бернс Р. Развитие «Я-концепции» и воспитание / Р. Бернс. – М. : Прогресс, 1986. – 422 с.
2. Бех І. Д. Категорія «ставлення» в контексті розвитку образу «Я» особистості / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія. – М., 1997. – № 3. – С.9-21.
3. Зязюн Л. І. Теоретичні засади розвитку і саморозвитку особистості в освітній системі Франції : автореф. дис. на здобуття наук ступеня докт. пед. наук : спец. 13.00.01 / Л. І. Зязюн. – К., 2008. – 32 с.

4. Маралов В. Г. Основы самопознания и саморазвития / В. Г. Маралов. – М. : Академия, 2004. – 256 с.
5. Михайличенко В. Є. Готовність студентів до саморозвитку: сутність і структура / В. Є. Михайличенко, М. В. Канівець // Проблеми інженерно-педагогічної освіти: зб. наук. пр. – Харків, 2012. – Вип. № 32-33. – С. 304-310.
6. Роджерс К. Свобода учиться / К. Роджерс, Дж. Фрейсберг. – М. 2002. – 90 с.
7. Романовський О. Г. Педагогіка успіху / А. Г. Романовський, В. Є Михайличенко, Л. М. Грень. – Х. : НТУ «ХПІ», 2011. – 368 с.
8. Хилл Н. Закон успеха. Думай и богатей / Н. Хилл. – Екатеринбург, 2000. – 703 с.

РЕЗЮМЕ

М. В. Канівец, В. Е. Михайличенко. Я-концепція и ее роль в профессионально-личностном саморазвитии будущих инженеров.

В статье рассмотрена формирующая роль Я-концепции в процессе формирования готовности будущих инженеров к профессионально-личностному саморазвитию и самосовершенствованию личностных качеств. Даны практические рекомендации по ее осознанию и использованию в учебном процессе. Описаны перспективы дальнейшего исследования.

Ключевые слова: я-концепция, саморазвитие, самосознание, самопознание, самооценка, уверенность в себе, рефлексия, мотивация к успеху.

SUMMARY

M. Kanivets, V. Michaylichenko. Self-concept and its role in professional and personal self-development of future engineers.

The formative role of I self-concept in the process of formation of the willingness to professional and personal self-development of future engineers is considered. Authors give the practical recommendations for awareness and use of it in the learning process. The prospects for further research are described.

Key words: self-concept, self-development, self-awareness, self-knowledge, self-esteem, self-confidence, reflection, motivation to succeed.

УДК 37.013.73

О. А. Кубіцька

Коростишівський педагогічний коледж
ім. Івана Франка

ФОРМУВАННЯ НАРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖІВ

У статті розглянуто процес формування народознавчої компетентності студентів педагогічних коледжів, його основні засоби та принципи. Обґрунтовано доцільність застосування засобів народознавства в навчально-виховному процесі педагогічних коледжів.

Ключові слова: народознавча компетентність, народознавство, народна педагогіка, засоби народознавства, принципи.

Постановка проблеми. Сучасні тенденції розвитку суспільства сприяють формуванню національної самосвідомості, переосмисленню історичного досвіду нашого народу та пошуку опори в розв'язанні